

роки воно стане ключовим в нашій педагогіці. При цьому важливо пам'ятати, що виховна система – не самоціль. Вона служить оптимізації процесів особистісного розвитку. Тому головним критерієм її ефективності буде результат – розвиток і самовираження особистості вихованця і педагога.

УДК 378:373.2.011.3-051:37.091.21-053.4

ЧЕРЕПАНЯ Н.І., ПРИМИЧ Я.Ю.,
Мукачівський державний університет

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО РОБОТИ З ДІТЬМИ РАНЬОГО ВІКУ

Одним із завдань професійної освіти є пошук шляхів розвитку і удосконалення системи підготовки педагогічних кадрів для роботи з дітьми раннього віку.

Процес підготовки майбутніх вихователів повинен бути спрямований на формування цілісної системи універсальних знань, умінь, навичок і відповідати запитам сучасних закладів дошкільної освіти. Професія вихователя ЗДО має характерні особливості, зумовлені психофізіологічними характеристиками особистості дитини раннього віку. На ці особливості вказують у своїх дослідженнях вчені, які розглядали питання організації роботи вихователя з дітьми раннього віку: Н.Аксаріна, А.Богущ, Н.Гавриш, В.Гербова, М. Лісіна, Г.Лямина, О.Саприкіна та ін.

Професійні знання вихователя в області роботи з дітьми раннього віку складаються із пізнання закономірностей та особливостей психолого-педагогічного розвитку дітей зазначеного віку, знання вікових та індивідуальних можливостей, діагностики та результатів виховних впливів на дітей раннього віку. Слід зазначити, що готовність, здатність здійснювати роботу з дітьми раннього віку – це сформованість особистісно-значущих, професійних якостей вихователя, що дозволяють ефективно здійснювати педагогічну діяльність з дітьми раннього віку та сприяти досягненню результатів в процесі їх виховання.

Основою майбутньої педагогічної діяльності студентів, які будуть працювати з дітьми раннього віку, є взаємодія з маленькими дітьми в спеціально організованих умовах. Тому студенти повинні знати про існування двох типів педагогічної взаємодії, характерних для авторитарної та особистісно орієнтованої педагогіки.

Авторитарна педагогіка розглядає маленьку дитину як об'єкт догляду та педагогічних впливів, спрямованих на формування знань, умінь і навичок. Педагогічна мета цієї взаємодії не припускає формування у дитини таких базових для цього віку особистісних якостей як позитивне самопочуття, довіру до інших, ініціативність, свобода вибору. Основною метою авторитарної педагогіки є виховання слухняної дитини, яка підкоряється авторитету

дорослого. Завдання педагога виступає реалізація програми, задоволення нормативних вимог. Методичні вказівки перетворюються в таких умовах в закон, директиву, які не допускають будь-яких винятків.

Для такого стилю взаємодії не характерно прагнення слідувати за інтересами і бажаннями дітей, враховувати їх настрої, встановлювати довірчі відносини. В рамках даної моделі особливе значення має формування у дітей «навичок гарної поведінки» (не бігати, не шуміти, не кричати, не ламати і т.д.). Основою педагогічного процесу є фронтальні форми роботи з дітьми (заняття шкільного типу).

Альтернативою авторитарній моделі виховання є особистісно орієнтована педагогіка. Її метою є розвиток особистості дитини. Завдання дорослих - створити умови для розкриття потенційних можливостей кожного малюка, виховувати впевненість, розвинути ініціативність і допитливість, формувати позитивні самовідчуття.

Основне значення в педагогічному процесі надається не заняттям шкільного типу, а грі, яка стає основною формою організації дитячого життя. Вміння і навички в рамках даної моделі розглядаються не як мета, а як засіб розвитку дитини.

Взаємини з дітьми дорослий будує на основі рівноправності і співробітництва. Дорослий не підганяє малюка під стандарт, не міряє усіх однією міркою, а сам пристосовується до індивідуальних особливостей кожної дитини, виходить з її інтересів, враховує її характер, уподобання.

Для особистісноорієнтованої педагогіки характерні такі способи взаємодії дорослих з дітьми: співпраця; співпереживання; підтримка; визнання прав і свобод дитини, гнучке введення обмежень. Ці способи спрямовані на те, щоб забезпечити дитині психологічну захищеність, розвивати в неї індивідуальність, встановлювати позитивні взаємозв'язки з дорослими і з однолітками. Дорослий вибудовує свої дії так, щоб не пригнічувати ініціативність і самостійність дітей.

Особистісно-орієнтована педагогіка висуває особливі вимоги до особистості вихователя. Найважливішими з них є - емоційність, позитивне сприйняття іншої людини, емпатія та щирість.

Сучасний вихователь як професіонал повинен: володіти культурою спілкування і культурою мовлення; добре знати вікові особливості маленьких дітей, мати уявлення про психологічні закономірності розвитку дитини на різних вікових етапах; володіти відповідними навичками догляду за дітьми раннього віку; знати сучасні освітні програми для дітей; вміти гратися; добре знати дитячу художню літературу, володіти навичками в різних видах художньо-мовленневої та художньо - естетичної діяльності тощо.

Література

1. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. – Вид 2-е. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2015. – 408 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>